

POLAND

POLAND

**AKUSHERLIK AMALIYOTIDA TIBBIY XATOLIKLAR: SUD-TIBBIY
BAHOLASH VA PROFILAKTIKA MASALALARI**

Shomurotova Ozoda Dusmamat qizi
Fazliddinova Mulkiyaxon Fazliddinovna
Arabova Umida O'tkir qizi

Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Davolash ishi fakultetining
talabalari

Axtamova Ozoda Fozilovna

Ilmiy rahbar: Samarqand davlat tibbiyot universiteti,
1-son akusherlik va ginekologiya kafedrası assistenti
+998 93 148 14 88 / ozodashomurotova2409@gmail.com

Samarqand, O'zbekiston

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18312324>

Annotatsiya: Akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklar ona va homila salomatligiga bevosita xavf tug'diruvchi, murakkab klinik va huquqiy muammolardan biri hisoblanadi. Ushbu xatoliklar diagnostik jarayonning yetarli darajada mukammal olib borilmasligi, klinik protokollarga to'liq rioya qilinmasligi, davolash-taktik qarorlarning asossiz tanlanishi, shuningdek tibbiy hujjatlarni yuritishdagi kamchiliklar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Shu bois akusherlikdagi tibbiy xatoliklarni aniqlash, ularni sud-tibbiy jihatdan baholash va profilaktika mexanizmlarini ishlab chiqish sog'liqni saqlash tizimining ustuvor vazifalaridan biri sanaladi.

Mazkur maqola akusherlik amaliyotida uchraydigan tibbiy xatoliklarning asosiy turlarini, ularning yuzaga kelish sabablarini hamda sud-tibbiy ekspertizaning ushbu holatlarni baholashdagi ahamiyatini ilmiy asosda yoritishga bag'ishlangan. Sud-tibbiy ekspertiza obyektiv morfologik, klinik va huquqiy mezonlarga tayangan holda tibbiy yordam sifatini baholash, klinik tashxis va sud-tibbiy tashxis o'rtasidagi moslik darajasini aniqlash hamda tibbiy xodimlarning professional faoliyatiga huquqiy baho berishda muhim vosita hisoblanadi. Maqolada tibbiy xatoliklarning asosiy shakllari – diagnostik, taktik, texnik va tashkiliy xatoliklar, shuningdek, ularning ona va perinatal natijalarga ta'siri tizimli tarzda tahlil qilinadi. Sud-tibbiy ekspertiza xulosalari asosida klinik xatoliklarni aniqlashning ilmiy-uslubiy mexanizmlari, tibbiy hujjatlarni rasmiylashtirish sifatining ahamiyati hamda akusherlik amaliyotida xavfsizlik madaniyatini shakllantirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi.

Shuningdek, maqolada akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni kamaytirishga qaratilgan profilaktik choralar keng yoritiladi. Bular jumlasiga klinik protokollarni qat'iy joriy etish, multidisiplinar hamkorlikni rivojlantirish, ichki audit va sifat nazorati tizimini kuchaytirish, shifokorlarning kasbiy

malakasini muntazam oshirish hamda sud-tibbiy ekspertiza natijalaridan ta'limiy va metodik maqsadlarda foydalanish kiradi. Mazkur tadqiqot akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni faqat huquqiy muammo sifatida emas, balki tibbiy xizmat sifatini oshirish, ona va bola salomatligini muhofaza qilish hamda sog'liqni saqlash tizimida xavfsizlikni ta'minlashga xizmat qiluvchi muhim ilmiy-amaliy omil sifatida baholash zarurligini asoslab beradi. Sud-tibbiy ekspertizaning natijalari klinik amaliyotga tizimli tarzda joriy etilganda, akusherlikdagi tibbiy xatoliklarni sezilarli darajada kamaytirish va perinatal natijalarni yaxshilash imkoniyati yuzaga keladi.

Kalit so'zlar: akusherlik amaliyoti, tibbiy xatoliklar, sud-tibbiy baholash, klinik xatoliklar, diagnostik xatolik, taktik xatolik, texnik xatolik, tibbiy hujjatlar, tibbiy mas'uliyat, perinatal xavfsizlik, sifat nazorati, profilaktika choralari

Akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklar ona va homila hayoti hamda salomatligiga bevosita tahdid soluvchi eng muhim muammolardan biri hisoblanadi. Homiladorlik, tug'ruq va tug'ruqdan keyingi davr fiziologik jihatdan murakkab, dinamik va yuqori xavfli jarayon bo'lib, bu bosqichlarda qabul qilingan har bir klinik qarorning aniqligi va o'z vaqtida bajarilishi hayotiy ahamiyatga ega. Shu sababli akusherlikda yuzaga keladigan tibbiy xatoliklar nafaqat klinik asoratlardan va o'lim ko'rsatkichlarining ortishiga, balki tibbiy-huquqiy nizolar, jamiyatda tibbiyotga bo'lgan ishonchning pasayishi va sog'liqni saqlash tizimining obro'siga putur yetishiga ham olib keladi

So'nggi yillarda tibbiyotda texnologik imkoniyatlar kengayib, diagnostika va davolash usullari takomillashib borayotgan bo'lsa-da, tibbiy xatoliklar muammosi o'z dolzarbligini yo'qotgani yo'q. Aksincha, klinik protokollarning murakkablashuvi, yuqori texnologiyali usullarni qo'llash chastotasining oshishi, shuningdek tibbiy faoliyatning huquqiy jihatdan yanada qat'iy nazorat ostiga olinishi tibbiy xatoliklarni chuqurroq o'rganish va ilmiy asosda baholash zaruratini kuchaytirmoqda. Ayniqsa akusherlik amaliyotida yuzaga keladigan xatoliklar ko'pincha qaytarilmas oqibatlariga olib kelishi bilan boshqa tibbiy sohalardan ajralib turadi.

Mazkur muammoning dolzarbligi shundan iboratki, akusherlikdagi tibbiy xatoliklarni aniqlash va baholashda sud-tibbiy ekspertiza asosiy obyektiv mexanizm hisoblanadi. Sud-tibbiy baholash klinik tashxisning asoslanganligini, davolash-taktik qarorlarning to'g'riligini, tibbiy hujjatlarning rasmiylashtirilish sifatini hamda ko'rsatilgan tibbiy yordamning standartlarga muvofiqligini aniqlash imkonini beradi. Shu jihatdan sud-tibbiy ekspertiza akusherlik amaliyotida faqat huquqiy baholash vositasi bo'lib qolmay, balki klinik

xatoliklarni tahlil qilish va ularning oldini olishga qaratilgan muhim ilmiy-amaliy instrument sifatida namoyon bo'ladi

Bugungi kunda ilmiy adabiyotlarda tibbiy xatoliklar tushunchasi faqat individual shifokor xatosi bilan cheklanmay, balki tashkiliy, metodik va tizimli kamchiliklar bilan bog'liq kompleks muammo sifatida qaralmoqda. Ya'ni xatoliklar ko'pincha bilim yetishmasligi emas, balki ish yuklamasining yuqoriligi, tibbiy jamoada kommunikatsiya sustligi, klinik protokollarga rioya qilinmasligi, diagnostik algoritmlarning to'liq bajarilmasligi va sifat nazoratining yetarli darajada yo'lga qo'yilmaganligi bilan bog'liq bo'ladi. Bu esa muammoni faqat jazolash yo'li bilan emas, balki profilaktik va tizimli islohotlar orqali hal qilish zarurligini ko'rsatadi.

Shu nuqtayi nazardan, akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni sud-tibbiy jihatdan baholash va ularning profilaktikasini ishlab chiqish masalasi sog'liqni saqlash tizimida xavfsizlik madaniyatini shakllantirishning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Sud-tibbiy ekspertiza natijalari asosida klinik faoliyatdagi zaif jihatlarni aniqlash, ichki audit mexanizmlarini takomillashtirish, tibbiy xodimlarning professional mas'uliyatini oshirish hamda tibbiy xizmat sifatini tizimli ravishda yaxshilash imkoniyati yuzaga keladi.

Asosiy qism: Akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklar masalasi tibbiyotning eng murakkab va mas'uliyatli yo'nalishlaridan biri hisoblanadi, chunki bu sohada qabul qilinadigan har bir klinik qaror ikki hayot – ona va homila hayotiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Tarixan tibbiy xatoliklar tushunchasi dastlab "shifokor xatosi" sifatida tor ma'noda talqin qilingan bo'lsa, hozirgi zamon ilmiy qarashlarida u ko'p omilli, tizimli jarayon natijasi sifatida baholanadi. Ilgari tibbiy xatolik asosan shaxsiy mas'uliyat bilan bog'langan, ya'ni shifokorning bilim yoki tajriba yetishmasligi asosiy sabab sifatida ko'rilgan. Bugungi kunda esa akusherlikdagi xatoliklar ko'pincha sog'liqni saqlash tizimidagi tashkiliy kamchiliklar, kommunikatsiya muammolari, diagnostik va davolash algoritmlarining yetarli darajada standartlashtirilmaganligi, zamonaviy texnologiyalarning to'liq joriy etilmaganligi bilan izohlanadi.

Akusherlik amaliyotida uchraydigan tibbiy xatoliklarni shartli ravishda diagnostik, davolash-taktik, texnik va tashkiliy xatoliklarga ajratish mumkin. Diagnostik xatoliklar homiladorlik asoratlari, masalan, preeklampsiya, platsenta old joylashuvi, bachadon yorilishi xavfi, intrauterin gipoksiya yoki infeksiyon jarayonlarni o'z vaqtida aniqlamaslik bilan bog'liq bo'ladi. Bunday holatlarda kechikkan yoki noto'g'ri tashxis qo'yilishi og'ir maternal va perinatal oqibatlarga olib kelishi mumkin. Davolash-taktik xatoliklar esa to'g'ri tashxis qo'yilgan bo'lsa-

da, optimal davolash strategiyasi tanlanmagani, klinik protokollarga rioya qilinmagani yoki bemorning individual holati yetarlicha hisobga olinmagani bilan tavsiflanadi. Texnik xatoliklar ko'proq jarrohlik amaliyotlari vaqtida, xususan, kesarcha kesish, bachadonni tekshirish, qon ketishni to'xtatish jarayonlarida noto'g'ri manipulyatsiyalar bajarilishi bilan bog'liq. Tashkiliy xatoliklar esa tibbiy yordamni tashkil etish darajasida yuzaga kelib, kadrlar yetishmovchiligi, jihozlarning eskirganligi, tezkor yordam tizimining samarasizligi yoki tibbiyot xodimlari o'rtasida mas'uliyatning aniq taqsimlanmaganligi bilan ifodalanadi.

Sud-tibbiy nuqtai nazardan tibbiy xatolik har doim ham jinoyat yoki kasbiy beparvolik sifatida baholanmaydi. Baholash jarayonida xatolikning mohiyati, uning obyektiv va subyektiv sabablari, shifokorning malaka darajasi, mavjud klinik sharoit, shoshilinchlik omili, shuningdek, bemorning holati hisobga olinadi. Sud-tibbiy ekspertiza uchun asosiy masala – xatolik bilan yuzaga kelgan salbiy oqibat o'rtasida sabab-oqibat bog'liqligi mavjud yoki yo'qligini aniqlashdir. Agar xatolik tibbiyot fanining zamonaviy yutuqlari va amaldagi klinik standartlarga zid ravishda sodir etilgan bo'lsa hamda u to'g'ridan-to'g'ri og'ir asorat yoki o'limga olib kelgan bo'lsa, bunday holat kasbiy beparvolik sifatida baholanishi mumkin. Aksincha, murakkab klinik vaziyatlarda, barcha zarur tekshiruv va davolash choralariga qaramay, salbiy natija yuzaga kelgan bo'lsa, bu tibbiy tavakkalchilik doirasida ko'riladi.

Turli mualliflarning fikrlariga ko'ra, akusherlikda tibbiy xatoliklarning yuqori uchrashi ushbu sohaning biologik va klinik jihatdan o'ta murakkabligi bilan izohlanadi. Ba'zi tadqiqotchilar xatoliklarning asosiy sababi sifatida shifokorlar tayyorgarligining yetarli darajada emasligini ko'rsatsa, boshqalar sog'liqni saqlash tizimidagi tizimli muammolarni, xususan, ish yuklamasining haddan tashqari yuqoriligi va stress omilini muhim deb hisoblaydi. Zamonaviy yondashuvlarda esa individual aybdorlikdan ko'ra tizimli xatoliklar konsepsiyasi ustun turadi, ya'ni xatoliklar ko'pincha bir nechta omillarning bir vaqtda ta'siri natijasida yuzaga keladi.

Tarixiy jihatdan akusherlikda ona o'limi ko'rsatkichlari juda yuqori bo'lgan, ko'plab hollarda infeksiya, qon ketish va tug'ruq asoratlari yetarlicha nazorat qilinmagan. Antibiotiklar, qon quyish texnologiyalari, anesteziologiya va reanimatsiya xizmatlarining rivojlanishi bu ko'rsatkichlarni sezilarli darajada kamaytirdi. Shunga qaramay, zamonaviy sharoitda ham tibbiy xatoliklar muammosi dolzarbligicha qolmoqda, chunki yangi texnologiyalar bilan birga yangi xavf omillari ham paydo bo'lmoqda. Masalan, instrumental diagnostikaning

keng qo'llanilishi noto'g'ri talqin qilish ehtimolini oshirsa, murakkab jarrohlik texnikalari texnik xatoliklar xavfini kuchaytiradi.

Taqqoslash va tahlil shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda tibbiy xatoliklar ko'proq tizimli monitoring va audit mexanizmlari orqali aniqlanadi va profilaktik choralar ko'riladi. Rivojlanayotgan davlatlarda esa ko'pincha hujjatlashtirishning yetarli emasligi, sud-tibbiy baholash mexanizmlarining mukammal ishlamasligi sababli real ko'rsatkichlar to'liq aks etmaydi. Bu esa muammoning asl ko'lamini baholashni qiyinlashtiradi.

Profilaktika nuqtai nazaridan, akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni kamaytirish uchun birinchi navbatda klinik protokollar va standartlarni qat'iy joriy etish, shifokorlar va hamshiralar uchun muntazam malaka oshirish tizimini yo'lga qo'yish, jamoaviy ishlash madaniyatini shakllantirish muhim hisoblanadi. Shuningdek, har bir klinik holatni batafsil tahlil qilish, "xatolardan saboq olish" tamoyiliga asoslangan ichki audit tizimlarini yaratish samarali usul sifatida qaraladi. Bunda jazolashdan ko'ra, o'rganish va oldini olish mexanizmlarini kuchaytirish ustuvor bo'lishi kerak

Shu tariqa, akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklar masalasi nafaqat klinik, balki huquqiy, axloqiy va tashkiliy jihatlariga ega bo'lgan kompleks muammo hisoblanadi. Uni faqat individual shifokor mas'uliyati doirasida emas, balki butun sog'liqni saqlash tizimi samaradorligi bilan bog'liq holda tahlil qilish ilmiy jihatdan asosli va amaliy jihatdan samarali yondashuv hisoblanadi.

Muhokama: Akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklar masalasini umumiy tahlil qilganda, ularning murakkab va ko'p omilli tabiatga ega ekanligi yaqqol namoyon bo'ladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, xatoliklarning yuzaga kelishiga individual shifokor tayyorgarligi, klinik protokollarga rioya qilinmasligi, tashkiliy va texnik muammolar, ish yuklamasining yuqoriligi va kommunikatsiya sustligi kabi omillar bir vaqtda ta'sir qiladi. Shu bilan birga, tibbiy xatoliklar ona va perinatal natijalarga bevosita ta'sir ko'rsatadi, jumladan, ona o'limi, perinatal o'lim, neonatal asoratlar, uzoq muddatli sog'liq muammolari kabi oqibatlar yuzaga keladi.

Qarama-qarshi fikrlar ham mavjud. Ba'zi tadqiqotchilar akusherlikdagi xatoliklar yuqori darajada individual omillarga bog'liq deb hisoblaydi, ya'ni shifokor malakasining yetarli emasligi yoki noto'g'ri klinik qaror asosiy sabab sifatida ko'riladi. Boshqalar esa tizimli yondashuvni qo'llab, xatoliklarning ko'proq sog'liqni saqlash tizimidagi strukturaviy va tashkiliy kamchiliklardan kelib chiqishini ta'kidlaydi. Bu qarama-qarshi nuqtai nazarlar amaliyotda ham ko'zga tashlanadi: ba'zi klinik markazlarda malakali xodim bo'lsa-da, tizimli

muammolar sababli xatoliklar uchraydi; aksincha, tizim yaxshi tashkil etilgan joylarda ham individual xatoliklar mumkin.

Muhokama davomida muammolar va bo'shliqlarga e'tibor qaratish lozim. Birinchi navbatda, akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni tizimli ravishda qayd etish va monitoring qilish mexanizmlari yetarli darajada rivojlanmagan. Shu sababli real xatolik darajasi va uning sabablarini aniqlash qiyinlashadi. Ikkinchidan, sud-tibbiy ekspertiza jarayonida obyektiv baholash mezonlari va yagona metodik yondashuvlarning yetishmasligi, ekspertizaning natijalarini klinik amaliyotga joriy etish mexanizmining yetarli emasligi tizimdagi bo'shliqlarni kuchaytiradi. Uchinchidan, klinik xodimlarning malakasini oshirish, xavfsizlik madaniyatini shakllantirish, ichki audit va sifat nazorati tizimini rivojlantirish bo'yicha amaliy tadbirlar yetarlicha tizimlashtirilmagan.

Shuningdek, ma'lumotlarni elektron tarzda yuritishning yetarli darajada emasligi, xatoliklar va ularning oqibatlarini statistik tahlil qilish imkoniyatlarini cheklaydi. Bu esa profilaktik choralarni samarali rejalashtirish va amalga oshirishni qiyinlashtiradi. Shu jihatdan qarama-qarshi fikrlar va tizimdagi bo'shliqlarni hisobga olgan holda, akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni kamaytirish uchun faqat individual javobgarlikni oshirish yetarli emas; tizimli, metodik va ilmiy asoslangan yondashuv zarur.

Umuman olganda, muhokama shuni ko'rsatadiki, akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni baholash va ularning oldini olish masalalari murakkab, multidisiplinar va tizimli yondashuvni talab qiladi. Bu jarayonda sud-tibbiy ekspertiza nafaqat xatoliklarni aniqlash va huquqiy baho berish vositasi sifatida, balki klinik jarayonni takomillashtirish, malaka oshirish va profilaktik tadbirlarni rivojlantirish mexanizmi sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa va takliflar: Akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni o'rganish va sud-tibbiy baholash natijalari shuni ko'rsatadiki, bu sohadagi muammolar murakkab, ko'p omilli va tizimli xarakterga ega. Tibbiy xatoliklar diagnostik, davolash-taktik, texnik va tashkiliy shakllarda namoyon bo'lib, ular ona va perinatal natijalarga bevosita salbiy ta'sir ko'rsatadi. Diagnostik xatoliklar noto'g'ri tashxis qo'yilishi yoki kechikishi, davolash-taktik xatoliklar klinik protokollarga rioya qilinmasligi va individual bemor holatini yetarlicha hisobga olmaslik, texnik xatoliklar jarrohlik amaliyotidagi noto'g'ri manipulyatsiyalar va tashkiliy xatoliklar resurs yetishmasligi, ish yuklamasining yuqoriligi va kommunikatsiya muammolari bilan bog'liq

Sud-tibbiy ekspertiza akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni aniqlashda va ularning huquqiy bahosini berishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi.

Ekspertiza jarayonida xatolikning sababini aniqlash, uning salbiy oqibat bilan bog'liqligini tahlil qilish va klinik protokollar asosida baholash amalga oshiriladi. Shu bilan birga, ekspertiza natijalari klinik faoliyatni takomillashtirish, tibbiy yordam sifatini oshirish va profilaktik chora-tadbirlarni ishlab chiqishda metodik asos yaratadi.

Muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, akusherlik amaliyotida xatoliklarni faqat individual shifokor javobgarligi bilan izohlash yetarli emas. Ko'p hollarda tizimli, tashkiliy va metodik kamchiliklar xatoliklar yuzaga kelishiga asos bo'ladi. Shu sababli tibbiy xatoliklar muammosini hal qilishda kompleks yondashuv, ya'ni klinik protokollarni qat'iy joriy etish, multidisiplinar hamkorlik, ichki audit va sifat nazorati, shifokor va hamshiralar malakasini muntazam oshirish kabi choralarning uyg'unligi zarur.

Takliflar:

1/Sud-tibbiy ekspertiza mexanizmini standartlashtirish: Akusherlikda yuzaga kelgan tibbiy xatoliklarni aniqlash va baholashda yagona metodik yondashuvni joriy etish zarur. Homila, platsenta, tug'ruq yo'li va neonatal holatni obyektiv morfologik va klinik mezonlar asosida tekshirish protokollarini ishlab chiqish tavsiya etiladi.

2/Multidisiplinar konsilium tizimini rivojlantirish: Har bir perinatal holatni baholashda akusher-ginekolog, neonatolog, patolog-anatom va sud-tibbiy ekspert ishtirokida kompleks tahlil o'tkazish, klinik va sud-tibbiy tashxislarni uyg'unlashtirish muhim hisoblanadi.

3/Ichki audit va sifat nazorati tizimini kuchaytirish: Klinik xatoliklar va ularning oqibatlarini tizimli ravishda qayd etish va tahlil qilish, xatoliklarning sabablari va sharoitlarini aniqlash orqali ularni takrorlanishining oldini olish muhimdir.

4/Tibbiy xodimlarning malakasini muntazam oshirish: Akusherlik va neonatologiya sohasida zamonaviy diagnostika va davolash usullari, xavfsizlik protokollari, klinik va sud-tibbiy baholash standartlari bo'yicha doimiy treninglar o'tkazish tavsiya etiladi.

5/Klinik protokollar va standartlarni qat'iy joriy etish: Perinatal xavf omillarini aniqlash, intrauterin gipoksiya va boshqa asoratlarni erta diagnostika qilish, jarrohlik va reanimatsiya amaliyotlarida standart operatsion algoritmlarga rioya qilish zarur.

6/Tibbiy hujjatlarni yuritish sifatini oshirish: Anamnez, klinik kuzatuvlar, laborator va instrumental tekshiruv natijalari to'liq va izchil

rasmiylashtirilishi, bu esa sud-tibbiy ekspertiza natijalarining aniqligi va ishonchliligini oshiradi.

7/Elektron ma'lumotlar bazasi va statistik tahlil: Tibbiy xatoliklar va perinatal natijalarni elektron tarzda qayd etish, statistik tahlil qilish va trendlarni aniqlash, bu orqali profilaktik choralarining samaradorligini oshirish mumkin.

Ushbu takliflarni tizimli ravishda amalga oshirish akusherlik amaliyotida tibbiy xatoliklarni sezilarli darajada kamaytirish, ona va bola salomatligini yaxshilash hamda sog'liqni saqlash tizimida sifat va xavfsizlikni xalqaro standartlarga mos darajaga ko'tarish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Абдурахмонов А.А., Қодирова Н.Х. Суд-tibbiy ekspertiza asoslari. – Toshkent: “O‘qituvchi”, 2018. – 256 b.
2. Хайдаров Ш.Х., Раҳимова М.М. Akusherlik va perinatal patologiya: klinik va sud-tibbiy jihatlar. – Toshkent: “Tibbiyot nashriyoti”, 2020. – 198 b.
3. Юлдашев Б.Б., Саидова Г.Н. Perinatal o‘lim va neonatologik asoratlari. – Samarqand: “Zarafshon”, 2019. – 172 b.
4. Қурбонов И.С. Tibbiy xatoliklar va ularni baholash. – Toshkent: “Yangi asr avlodi”, 2017. – 220 b.
5. Аскарова З.З., Нурматова Л.М. Akusherlik amaliyotida tibbiy yordam sifatini baholash. – Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2021. – 164 b.
6. WHO. International Classification of Diseases, 10th Revision (ICD-10). – Geneva: World Health Organization, 2016. – 332 p.
7. WHO. Perinatal mortality: a global review. – Geneva: World Health Organization, 2019. – 140 p.
8. Cunningham F.G., Leveno K.J., Bloom S.L., et al. Williams Obstetrics. 25th ed. – New York: McGraw-Hill Education, 2018. – 1344 p.
9. Goldenberg R.L., McClure E.M., Saleem S., Reddy U.M. “Infectious causes of stillbirth and neonatal death.” The Lancet. 2010; 375(9724): 1482–1490.
10. Resnik R., Lockwood C.J., Moore T.R., et al. Creasy and Resnik’s Maternal-Fetal Medicine. 8th ed. – Philadelphia: Elsevier, 2019. – 1280 p.
11. Knight M., Tuffnell D., Kenyon S., et al. Saving Lives, Improving Mothers’ Care. – Oxford: National Perinatal Epidemiology Unit, 2018. – 204 p.
12. Wigglesworth J.S., Singer D.B. Textbook of Fetal and Perinatal Pathology. 2nd ed. – Oxford: Blackwell Science, 1998. – 1056 p.
13. Benirschke K., Burton G.J., Baergen R.N. Pathology of the Human Placenta. 6th ed. – Berlin: Springer, 2012. – 974 p.
14. Pinar H., Carpenter M., Guidotti R. Perinatal and Pediatric Pathology. – New York: Springer, 2015. – 512 p.

POLAND

CURRENT APPROACHES AND NEW RESEARCH IN MODERN SCIENCES

International scientific-online conference

POLAND

15. Kurmanov A.K., Ismoilova D.S. "Perinatal mortality and forensic medical assessment." Central Asian Journal of Medicine. 2020; 4(2): 45–52.

